

ПРОЦЕС ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано види регулювання та розкрито місце державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту серед інших видів регулювання. Визначено оптимальні етапи процесу державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту та принципи, які зумовлюють його дієвість.

Ключові слова: види регулювання, процес державного регулювання, цивільний захист, державне регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту.

I. Вступ

Інтерес до психологічних аспектів у цивільному захисті зумовлений усвідомленням масштабів можливих негативних впливів діяльності в екстремальних умовах та надзвичайних ситуацій на психіку людини. Наша психічна природа набагато тендітніша та вразливіша, ніж вважали раніше. Поруч із завданнями, функціями, умовами й вимогами до безпосередньої роботи психологів цивільного захисту існує необхідність у чіткому та дієвому організаційному забезпеченні й регулюванні їх діяльності. Незважаючи на свою актуальність, дослідження державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту ще не набули свого належного відображення в науковій літературі.

Інтерес до питань регулювання як форми управлінського впливу на розвиток різних галузей суспільної діяльності останнім часом зростає, про що свідчить збільшення кількості відповідних наукових публікацій. Значний внесок в обґрунтування поняття "регулювання" зробили вітчизняні науковці: Б. Андрушків, О. Гіряк, О. Кузьмін, П. Лазановський, В. Малиновський, Г. Назарова, О. Одінцова, В. Стефанюк, Ф. Хміль та інші. Особливості державного управління у сфері цивільного захисту досліджено й розкрито в працях С. Андреєва, П. Волянського, Л. Жукової, Г. Іщенко, Н. Клименко, Р. Приходька, А. Терентьєвої, В. Тищенко, О. Труша, І. Шпильового. Проте комплексному вивченню державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту приділено ще недостатньо уваги, цей напрям потребує подальшого наукового опрацювання.

Дослідження сфери цивільного захисту, наукою державного управління постійно тривають і не втрачають своєї актуальності, адже науково обґрунтовані пропозиції та рішення в цій галузі мають загальнодержав-

не значення. Водночас недостатньо вивченим залишається процес державного регулювання у сфері цивільного захисту, зокрема регулювання психологічного захисту. Матеріал цієї статті присвячений дослідженню та сутнісному розумінню процесу державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту, розкриттю його місця серед інших видів регулювання, визначенню основних етапів і принципів, які його зумовлюють.

II. Постановка завдання

Метою дослідження є аналіз видів регулювання, розкриття місця державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту серед інших видів регулювання, визначення необхідних етапів процесу державного регулювання та основних його принципів. Мета конкретизується в таких завданнях:

- провести аналіз видів регулювання;
- з'ясувати місце державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту серед інших видів регулювання;
- визначити оптимальні етапи процесу державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту;
- розкрити основні принципи, які зумовлюють дієвість державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту.

III. Результати

Негативні фактори надзвичайних ситуацій та екстремальні умови діяльності справляють значний вплив на психічне здоров'я людей, тому увага до психологічних аспектів у сфері цивільного захисту цілком виправдана. Враховуючи, що психологічний захист у сфері цивільного захисту – це сукупність заходів, спрямованих на зменшення та нейтралізацію негативних психічних станів і реакцій серед населення в разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій [4, с. 1], діяльність держави щодо забезпечення

психологічного захисту населення полягає у встановленні обов'язкових для виконання юридичних норм організації та надання психологічної допомоги, а також делегуванні повноважень спеціальному органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

Психологічний захист у сфері цивільного захисту набуває особливого значення в контексті стратегічних пріоритетів розвитку України, до яких, насамперед, належить збереження життя та здоров'я населення. Функції та завдання, які стоять перед психологічним захистом у сфері цивільного захисту, потребують нових дієвих управлінських підходів, подальших наукових досліджень та зумовлюють потребу в чіткому організаційно-правовому врегулюванні.

Впорядкованість та дієвість існуючого процесу психологічного захисту у сфері цивіль-

ного захисту, відповідність вимог можливостям органів і підрозділів цивільного захисту потребують чіткого змістовного розуміння процесу регулювання, його основних етапів та принципів.

Необхідною умовою нормальної життєдіяльності суспільства є порядок. Від рівня суспільного порядку залежить стан суспільної та особистої безпеки, проте суспільний порядок не виникає сам по собі, він є закономірним наслідком регулювання суспільних відносин [3, т. 1, с. 570].

Сам термін "регулювання" походить від латинського слова "regulo" – "правило" та означає упорядкування, приведення чогось у відповідність із чимось. Здійснюється процес регулювання шляхом використання відповідних регуляторів. Залежно від регулятора та сфери регулювання можна виділити такі види регулювання: біологічне, соціальне, технічне, економічне та екологічне (див. табл.).

Таблиця

Види регулювання

№	Вид регулювання	Регулятор	Сфера регулювання	Приклади
1	Біологічне	Закони природи	Природні процеси	Внутрішні процеси життєдіяльності організмів, рівновага чисельності та густоти, збереження рівня популяції, природний відбір
2	Соціальне	Норми поведінки	Відносини між людьми	Соціальні норми, право, звичаї, мораль, релігійні та етичні норми
3	Технічне	Технічні норми	Відносини між людиною та зовнішнім світом, які не мають соціального змісту	Державні стандарти, будівельні та інші норми та правила, інструкції з експлуатації
4	Економічне	Економічні закони	Товарно-грошові або майнові відносини	Ціноутворення, перерозподіл власності, митні збори, оподаткування
5	Екологічне	Екологічні норми	Відносини між людиною та навколишнім середовищем	Екологічні стандарти, норми використання природних ресурсів, захист екосистем, раціональні форми природокористування

Розглядаючи процес регулювання у сфері цивільного захисту, можна відзначити широкий діапазон видів регулювання, адже цивільний захист – це функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період. Захист населення й територій від надзвичайних ситуацій включає оповіщення та інформування суб'єктів забезпечення цивільного захисту, укриття населення в захисних спорудах цивільного захисту та евакуаційні заходи, інженерний захист територій, радіаційний і хімічний захист, медичний, біологічний та психологічний захист, забезпечення санітарного й епідемічного благополуччя населення та навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях [4, с. 4]. Таким чином, у сфері цивільного захисту регуляторами можуть виступати як закони природи, так і норми поведінки, як технічні або екологічні норми, так і економічні закони.

Коли ми розглядаємо психологічний захист як складову цивільного захисту, мова йде про збереження та підтримку психічного здоров'я

людей, тому регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту можна віднести до соціального регулювання, адже сферою соціального регулювання є відносини між людьми. Для регуляторів цього виду характерним є вплив виключно на поведінку людей і суспільні відносини з метою упорядкування, координації та надання їм відповідного напрямку розвитку.

Для психологічного захисту у сфері цивільного захисту регуляторами виступають норми поведінки, які знаходять відображення в різноманітності соціальних норм: від правових (розпорядчі документи) до моральних (етичний кодекс психолога); від естетичних (вимоги до зовнішнього вигляду психолога) до релігійних (врахування, неупередженість та повага до релігійних переконань людей, яким надається психологічна допомога). Особливість соціального регулювання полягає в раціональному поєднанні нормативного та індивідуального регулювання в житті суспільства. Нормативне регулювання повинно забезпечувати єдиний порядок і стабільність у регулюванні суспільних відносин за допомогою правових, соціальних, релігійних, етичних та інших норм, розрахованих на багато-

разове застосування. Індивідуальне регулювання базується на нормативному та впорядковує конкретні ситуації або одиничні суспільні відносини. У зв'язку із цим індивідуальне регулювання іноді називають казуальним (від слова "казус" – випадок). Індивідуальне регулювання доповнює нормативне, конкретизуючи відповідні норми стосовно окремих, одиничних випадків.

Правове регулювання є окремим видом соціального регулювання, особливість якого виявляється у впливі на поведінку людей та суспільні відносини за допомогою спеціальних правових засобів і методів. Право упорядковує відносини, які виявляються в поведінці, діях або діяльності людей. Право, як соціальна норма, спеціально закріплюється державою, регулює найбільш значущі для держави відносини з погляду прав та обов'язків і є загальнообов'язковим для реалізації. Процес правового регулювання передбачає впорядкування, юридичне закріплення та охорону суспільних відносин шляхом застосування правових засобів.

Залежно від суб'єкта, який здійснює правове регулювання, можна виділити державне та недержавне регулювання. Державне здійснюється державними органами і їх посадовими особами із застосуванням виключно правових норм, а недержавне – громадськими організаціями, колективами або індивідуальними учасниками суспільних відносин із застосуванням як норм права, так і індивідуальних правових засобів. Державне регулювання є основним та визначальним, оскільки норми права, з яких починається

правове регулювання суспільних відносин, встановлюються переважно органами держави, державними організаціями й посадовими особами.

Основними формами правового регулювання в Україні є Конституція та закони України; укази й розпорядження Президента України; постанови та інші акти Верховної Ради; постанови й розпорядження Кабінету Міністрів; нормативно-правові акти центральних органів (міністерств, відомств); нормативні акти місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

Отже, процес державного регулювання можна розглядати як спонукально-практичну діяльність регуляторного характеру, спрямовану на досягнення чітко визначених цілей загальнодержавного значення. Це сукупність інструментів, за допомогою яких держава встановлює вимоги до діяльності як установ, підприємств, організацій, так і безпосередньо громадян. Необхідні важелі впливу правового регулювання забезпечуються силою державної влади та громадською свідомістю.

Розглядаючи процес державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту, можна сказати, що це правове регулювання, яке здійснюється державними органами та їх посадовими особами із застосуванням правових норм, а його вплив поширюється в певній сфері державного управління. Таким чином, місце державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту серед інших видів регулювання можна подати схематично (див. рис.).

Державне регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту серед видів регулювання

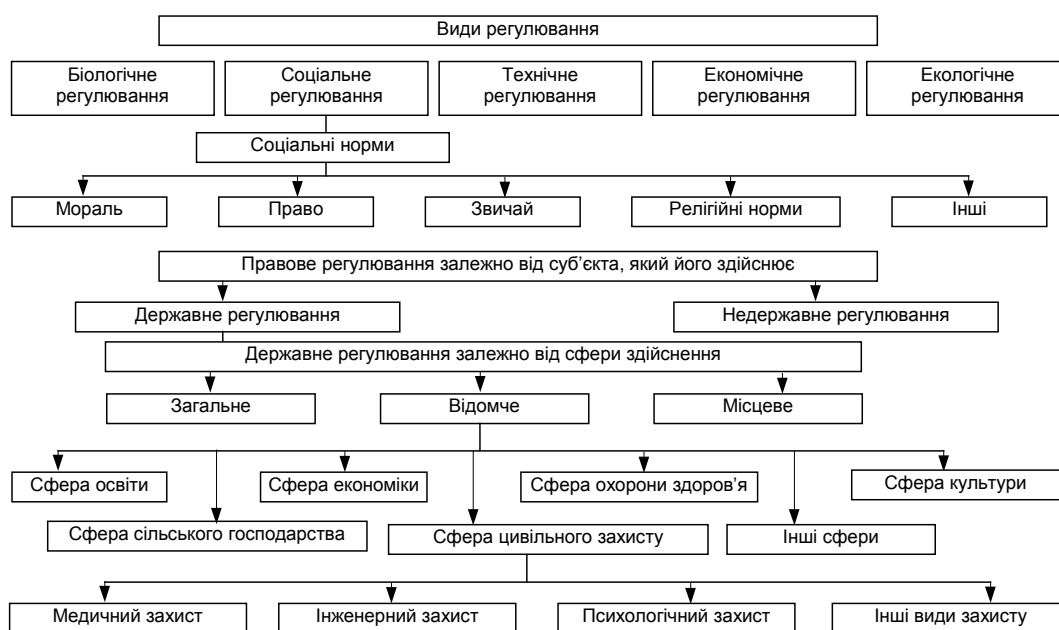

Рис. Державне регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту серед видів регулювання

Залежно від сфери здійснення розмежовують загальне, відомче та місцеве (локальне) регулювання. Загальне регулювання має найширшу сферу поширення – на всіх суб'єктів та на всю територію країни, здійснюється переважно законами держави та підзаконними нормативними актами загальної дії. Відомче регулювання здійснюється в межах тієї або іншої сфери державного управління, основними засобами регулювання тут виступають відомчі нормативні акти, дія яких поширюється на відповідні відомства. Місцеве регулювання поширюється на рівні адміністративно-територіальних або муніципальних утворень, здійснюється нормативним та індивідуальними правовими актами місцевих органів державної влади й органів місцевого самоврядування. Локальне регулювання відбувається в межах установ, підприємств та організацій нормативними й індивідуальними правовими актами самих установ, підприємств та організацій.

Характерною для психологічного захисту у сфері цивільного захисту є підпорядкованість загальному виду регулювання (закони, підзаконні нормативні акти) з урахуванням особливостей сфери цивільного захисту (відомчі розпорядчі документи) та специфіки діяльності підрозділу (органи управління службою, аварійно-рятувальні формування, навчальні заклади тощо). Тобто в практичних підрозділах цивільного захисту, поруч з іншими, наявне відповідне локальне регулювання. Основний правовий простір психологічного захисту у сфері цивільного захисту формується нормативно-правовими актами, які регулюють діяльність держави у сфері цивільного захисту, оскільки функції із забезпечення психологічного захисту населення делеговані центральному органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту [5, с. 2].

Залежно від ступеня централізованості розрізняють централізоване та децентралізоване державне регулювання. Централізоване регулювання – це регулювання, яке здійснюється з єдиного центру в масштабах усієї країни. Воно проводиться центральними органами державної влади переважно за допомогою нормативних правових актів, вносить упорядкованість у регулювання суспільних відносин на всій території країни та дає змогу з найменшими для держави витратами досягти в суспільстві тієї стабільності та порядку, до якого держава прагне. Децентралізоване регулювання здійснюється з різних центрів та на різних рівнях з використанням як нормативних, так і індивідуальних правових актів. Децентралізоване регулювання не може здійснюватися всупереч централізованому, воно повинно відповідати йому та доповнювати [6, с. 3].

Для державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту, як

для одного з напрямів діяльності ДСНС, характерним є централізоване або імперативне, наказове регулювання. Воно базується на відносинах субординації між учасниками відносин, які не рівні за статусом. У такому регулюванні пріоритет надається загальному соціальному інтересу. Для державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту це, передусім, забезпечення дієвої, впорядкованої організації психологічного захисту населення та працівників органів і підрозділів цивільного захисту. У державно-упорядкованому суспільстві загальні соціальні інтереси визначає держава, яка здійснює централізоване управління суспільними процесами та наділена владними повноваженнями. Тому саме централізоване, директивне або імперативне регулювання переважає у сфері цивільного захисту.

Таким чином, державне регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту – це сукупність заходів, використовуючи які, держава через спеціально уповноважений орган виконавчої влади централізовано визначає, упорядковує та контролює діяльність органів і підрозділів цивільного захисту із забезпечення психологічного захисту. Процес державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту базується на розпорядчих документах, які встановлені державою та спеціально уповноваженим органом виконавчої влади, якому держава делегувала регуляторні повноваження із забезпечення цивільного захисту.

Дієвість державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту залежить від регуляторних впливів на всіх рівнях, а основними вимогами до форм регулювання є такі: своєчасність, стабільність, повнота та внутрішня узгодженість.

Якість регулювання залежить від того, як законодавчі органи формують юридичні норми. Оптимальний процес державного регулювання відбувається за умови послідовного дотримання таких етапів: регламентація відносин; конкретизація прав і обов'язків; фактична реалізація регулювання [1, с. 237].

Під час розгляду етапу регламентації відносин мова йде про розробку юридичних норм, тобто правотворчість – діяльність, спрямовану на створення правових норм. Існують різні погляди щодо правотворчості як етапу регулювання. Деякі науковці, правознавці вважають, що правотворча діяльність перебуває за межами правового регулювання та передуює йому [6, с. 6]. Інші вважають цей етап початковою та обов'язковою стадією процесу правового регулювання [2, с. 1], оскільки починається він з виявлення потреби в правовому регулюванні та закінчується прийняттям і введенням у дію пра-

вових розпоряджень. Для якості державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту вирішальними є актуальність, своєчасність та відповідність розпорядчих документів функціям, завданням і можливостям працівників, які забезпечують психологічний захист, умовам, у яких він здійснюється. Тому можна вважати етап регламентації відносин або правотворчість невід'ємною складовою процесу державного регулювання.

Під конкретизацією прав і обов'язків розуміють ситуацію, передбачену нормою права (певний юридичний факт), у результаті якої суб'єкти вступають у правовідносини та в них виникають взаємопов'язані суб'єктивні права і юридичні обов'язки. Проте не завжди для виникнення правових відносин достатньо самих юридичних фактів. Деякі відносини можуть розпочатись лише за участю спеціально уповноважених органів, які приймають індивідуальне рішення, на підставі якого суб'єкти наділяються правами та обов'язками. Такі правозастосовні рішення самі виступають у ролі юридичних фактів, які в окремих випадках мають вирішальне значення. Під час діяльності із забезпечення психологічного захисту працівник служби цивільного захисту повинен чітко розуміти межі своїх повноважень, свої права та обов'язки, своє місце й підпорядкованість у загальній структурі цивільного захисту, як в екстремальних умовах, так і в повсякденній діяльності. Отже, конкретизація прав і обов'язків під час забезпечення психологічного захисту допоможе всім задіяним працівникам цивільного захисту виконувати свої функції своєчасно та узгоджено.

Фактична реалізація регулювання – це втілення в життя прав і обов'язків суб'єктами правових відносин у формі використання, дотримання й виконання. Реалізація права є результатом правового регулювання та постає як завершальний підсумок специфічного правового впливу, що здійснюється як суто правовими засобами, так і внаслідок виховного, інформаційного, ідеологічного та іншого впливу права на поведінку суб'єктів. На цій основі встановлюється режим законності й правопорядку. Нормативні рішення повинні мати суто правовий характер, прийматись з урахуванням усього спектра умов життєдіяльності суспільства та реальних суспільних потреб. У сфері цивільного захисту додержання вимог розпорядчих документів, тобто діяльність відповідно до регуляторного впливу, є запорукою можливості стабільного, адекватного та вчасного цивільного захисту загалом і психологічного захисту зокрема.

Усі перелічені етапи пов'язані між собою, їх раціональність та узгодженість безпосередньо впливають на дієвість усього процесу державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту. Не менш

значущими, поруч з етапами, постають і основні принципи державного регулювання, до яких, враховуючи особливості державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту, можна віднести принцип директивності, принцип дотримання регламентів та принцип нормативності.

Принцип директивності визначає прийоми й способи здійснення регуляторних впливів на керований об'єкт. Це найбільш тверда форма регулювання, що вимагає обов'язкового та своєчасного виконання прийнятого рішення. Ця активна форма регулювання процесів спонукає до дії виконавців того чи іншого рівня. Основною вимогою цього принципу є своєчасність регуляторного впливу. Цю вимогу потрібно розглядати у двох аспектах: по-перше, своєчасність регуляторного впливу, тобто ухвалення рішення за ситуацією, яка виникла; по-друге, своєчасність реакції керованого об'єкта на регуляторний вплив, тобто виконання рішення. Директивність також визначає невідворотність настання санкцій у випадку несвоєчасного виконання регуляторного впливу чи його неадекватного виконання.

Принцип дотримання регламентів визначає дотримання встановленого заздалегідь порядку виконання завдань практичної діяльності. Це спосіб непрямого регуляторного впливу на діяльність працівника (у тому числі керівника), який має розпорядницьку силу. Наприклад, посадова інструкція регламентує обов'язки, відповідальність і права конкретної посадової особи й тим самим регулює сферу його діяльності. Цей принцип виявляється через регулювання меж діяльності тієї чи іншої посадової особи. Особливістю цього принципу є обов'язковість дотримання встановлених регламентів. Порушення встановлених регламентів знижує організованість процесів, які виникають під час діяльності, а також приводить до застосування відповідних санкцій.

Принцип нормативності. Поняття "норми" характеризує залежність між різними елементами. Дотримання принципу нормативності регулювання спрямовано на встановлення визначених меж у діяльності працівників (наприклад, норми трудової дисципліни). Це сприяє стабільності діяльності, яка відбувається при обов'язковому дотриманні працівниками загальних умов діяльності. Принцип нормативності зумовлює правила регулювання, здійснення процесів за допомогою організаційно-методичних, технічних, соціальних норм і нормативів (стандартів). Вони забезпечують дотримання визначених меж у діяльності та меж можливих відхилень.

Наведені принципи зумовлюють процес державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту, впливають на його дієвість та визначають його якість.

Державне регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту являє собою сукупність заходів законодавчого, виконавчого й контрольного характеру, покликаних визначити, конкретизувати та покращувати забезпечення психологічного захисту у сфері цивільного захисту. Результативність державного регулювання у сфері цивільного захисту, зокрема, процесу регулювання психологічного захисту, зростає, якщо важелі регуляторного впливу застосовуються не випадково чи під тиском суб'єктивних інтересів і кон'юнктури, а системно, виходячи з довгострокових цілей та поточних завдань розвитку сфери цивільного захисту.

IV. Висновки

Реалізація цілей і завдань держави щодо психологічного захисту населення можлива лише за умови чіткого розуміння та сукупної дії складно організованої, впорядкованої цілісності елементів, об'єднаних різними зв'язками, які утворюють систему державного регулювання психологічним захистом у сфері цивільного захисту [7, с. 276].

Процес регулювання – це особливий управлінський елемент, який встановлює та постійно підтримує порядок, гармонізує взаємодію елементів і частин організованої системи. Правове регулювання є системним поданням вимог держави, які необхідні для впорядкування суспільної життєдіяльності, вони мають бути соціально зумовленими, обґрунтованими й підлягають обов'язковій практичній реалізації [3, т. 2, с. 483]. Під державною регуляторною діяльністю розуміється діяльність, спрямована на підготовку, прийняття, відстеження результативності та перегляд регуляторних актів, яка здійснюється державними структурами, яким держава делегувала регуляторні повноваження в межах, у порядку та способом, які встановлені Конституцією України, законами та іншими нормативно-правовими актами.

Чітке розуміння сутності процесу державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту, його місця серед інших видів регулювання, дотримання необхідних та визначальних етапів у процесі його здійснення, розуміння принципів, які його зумовлюють, надасть можливість досягти стабільності, підвищити результативність, спрямувати на досягнення визначених цілей і підтримувати динамічну рівновагу як самої системи державного регулювання психологічного захисту, так і сфери цивільного захисту загалом.

У статті проаналізовано види регулювання, визначено місце державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту серед інших видів регулювання, його оптимальні етапи та принципи, розкрито об'єктивну необхідність подальшого опрацювання питань державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту.

У перспективі планується продовжити дослідження державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту і його організаційно-правового механізму, а також запропонувати шляхи подальшого розвитку та оптимізації державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту.

Список використаної літератури

1. Адміністративне право України : [навч. посіб.] : [у 2 т.] / [Галунько В.В., Олєфір В.І., Пихтін М.П. та ін.]; за заг. ред. В.В. Галунька. – Херсон : ПАТ “Херсонська міська друкарня” 2011. – Т. 1: Загальне адміністративне право. – 320 с.
2. Галунько В.В. Поняття та зміст адміністративно-правового регулювання [Електронний ресурс] / В.В. Галунько, О.М. Єщук // Actual problems of corruption prevention and counteraction. – 2011. – Режим доступу: www.law-property.in.ua/
3. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президенті України ; наук.-ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011.
4. Кодекс цивільного захисту України // Голос України. – 2012. – № 220 (5470).
5. Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: затверджено Указом Президента України “Деякі питання Державної служби України з надзвичайних ситуацій” від 16.01.2013 р. № 20/2013.
6. Пьянов Н.А. Консультации по теории государства и права / Н.А. Пьянов // Сибирский юридический вестник. – 2003. – № 1. – С. 3–7.
7. Смірнова О.М. Система державного регулювання психологічного захисту у сфері цивільного захисту України / О.М. Смірнова // Державне управління та місцеве самоврядування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення : зб. тез I Міжнародної наук.-практ. конф. 11–12 квітня 2013. – Рівне : Нац. університет водного господарства та природокористування, 2013. – С. 275–279.

Стаття надійшла до редакції 12.04.2013.

Смирнова Е.Н. Процесс государственного регулирования психологической составляющей гражданской защиты Украины

В статье проанализированы виды регулирования и раскрыто место государственного регулирования психологической защиты в сфере гражданской защиты среди других видов регулирования. Определены оптимальные этапы процесса государственного регулирования психологической защиты в сфере гражданской защиты и принципы, которые обуславливают ее действенность.

Ключевые слова: виды регулирования, процесс государственного регулирования, гражданская защита, государственное регулирование психологической защиты в сфере гражданской защиты.

Smirnova O. The Process of the State Administration of Psychological Constituent in the of Civil Protection of Ukraine

Senior Teacher of department of Fires preventive and vital safety of the population, Institute of the State Administration in Sphere of Civil Defence, Kyiv

Problem setting. *The crux of the process of state regulation of psychological protection in the sphere of civil defence is still not enough researched. The material of this article devotes to investigation of comprehension the process, optimum stages and the principles of state regulation of psychological protection in the sphere of civil defence.*

Recent research and publications analysis. *The process of regulation in a different sphere of vital functions are probed by the next scientist B. Andrushkiv, O. Girnjak, O. Kuzmin, P. Lasanovsky, V. Malynovskyi, G. Nazarova, E. Odintcova, V. Stefaniuk, F. Khmil et al. Features of public administration in the sphere of civil defence were reflected in researches by the following authors S. Andreyev, P. Volyansky, L. Zhukova, G. Ischenko, N. Klymenko, R. Prikhodko, A. Terentieva, V. Tishchenko, A. Trush, I. Shpylyovyy. However the complex contemplation of the state regulation of psychological protection in the sphere of civil defence is still scantily explored and needs subsequent scientific working.*

Paper objective. *The purpose of research is an analysis of the types of the regulation, disclosure the place of state regulation of psychological protection in the sphere of civil defence among other types of regulation, determines the optimum stages and the principles.*

Paper main body. *The functions and mission which are standing ahead the psychological protection in the sphere of civil defence predetermine the necessity of it clear organizational and legal settlement.*

A term "to regulate" derived from the Latin word "regulare" – "direction, adjustment" and mean a regulation or to bringing something into conformity with something. The process occurs by using certain controllers. Depending on the regulators and the control sphere can be the next types of regulation: biological, social, technical, economic and ecological regulation.

Psychological protection as a constituent of civil defence presuppose the maintenance and support of psychical health, so the process of state regulation of psychological protection in the sphere of civil defence concerns to social regulation. Special place among the norms of behavior, as a regulators of social regulation, have a law. The legal regulation can be state or non-state. The state regulation is the legal foundations of the state and of public life. Depending on the adoption's sphere discern the next kinds of regulation: general, departmental and local.

The basic legal space of psychological protection forming by the legal normative of state activity in the sphere of civil defence because the organization and realization all activity of psychological protection of population is assigned to the central department of executive power, which provides the formation and to realize a public policy in the sphere of civil defence. So, characteristically for the process of state regulation of psychological protection in the sphere of civil defence is subordination to general type of regulation with consideration the peculiarity of the sphere of civil defence and heeding specific character of subdivision.

Effectiveness of the process of state regulation of psychological protection in the sphere of civil defence depends on regulation influence on all levels and the basic demands to the form of regulation is opportuneness, stability, completeness and co-ordination inside.

The quality of regulation depends on how the legislative body forms the legal rules. The optimum process of state regulation occurs with condition to consecutive holding the next stages: legal rules creation or regulation of relations; specification of the rights and responsibilities; actual implementation of the regulation.

No less important near the stages is the basic principles of state regulation. To the basic principles, consideration the peculiarity of psychological protection in the sphere of civil defence is possible to attribute the following: the principle of directiveness; the principle of keeping within the time-limit; the principle of normativeness. Presented principles stipulate the effectiveness of the process of state regulation of psychological protection in the sphere of civil defence and have an influence on it quality.

Conclusions of the research. *Attention to the psychological aspects of activity in the sphere of civil defence is fully justified because the extreme terms of activity always had a tangible influence on a people's health. The necessity of clear, effective, legislative, a normatively legal, regulation providing of psychological protection in the sphere of civil defence is undisputable.*

In this article the types of regulation had been analyzing and the place of state regulation of psychological protection in the sphere of civil defence among other types of regulation had been opening. The optimum stages of the process of state regulation of psychological protection in the sphere of civil defence and there principles which stipulate it effectiveness had been defining.

There are plans to continue research of state regulation of psychological protection in the sphere of civil defence and its organizing and legal mechanisms, and also to provide recommendations for further improvement the state regulation of psychological protection in the sphere of civil defence.

Key words: *types of regulation, the process of state regulation, civil defence, state regulation of psychological protection in the sphere of civil defence.*